

Zápis ze 4. schůzky České Bioplatformy (ČB) konané 8. 2. 2008 v Průhonicích

Přítomni (bez titulů): M. Andreas (VÚKOZ, v. v. i.), V. Andresová (MŽP), L. Ansorge (MZe), V. Badalík (LČR, s. p.), J. Boháč (BF JČU), V. Buriánek (VÚLHM, v. v. i.), S. Eigler (LČR, s. p.), J. Fanta (Wageningen Univ.), H. Härtel (AOPK ČR), V. Holubec (VÚRV, v. v. i.), J. Kirschner (BÚ AV ČR, v. v. i.), J. Konvalinka (MZe), T. Krejzar (MZe), J. Kubík (MZe), V. Ludvíková (FŽP ČZU), J. Matěna (HBÚ AV ČR, v. v. i.), F. Pasek (MZe), P. Petřík (BÚ AV ČR, v. v. i.), J. Plesník (AOPK ČR), V. Podrázský (LDF ČZU), Z. Poštulka (Hnutí Duha), M. Roudná (MŽP), H. Rychlíková (MZe), J. Sádlo (BÚ AV ČR, v. v. i.), A. Slavíková (MŽP), T. Staněk (MŽP), J. Stonawski (LČR, s. p.), K. Šťastný (FŽP ČZU), J. Vašíček (ÚHÚL), J. Vavřinová (MŽP), B. Vinš (ČLS), J. Vovesný (SVOL), Z. Wicherová (MŽP), P. Zasadil (FŽP ČZU), J. Zima (ÚBO AV ČR, v. v. i.)

Smyslem schůzky bylo upozornit na novinky ve výzkumu biologické rozmanitosti se zřetelem na problematiku lesů a vod, jejich ochrany a souvisejícího hospodářství.

Jan Kirschner (Botanický ústav Akademie věd ČR, v. v. i.) představil v úvodu téma českého setkání EPBRS. V Evropě existuje *European Platform for Biodiversity Research Strategy* (EPBRS) sdružující nejen všechny členské země EU, ale také další státy Evropy a četné odborníky. Již dlouhá léta je praxí, že každá předsednická země EU organizuje v daném půlroce jedno zasedání této platformy na svém území. Očekává se tedy, že také v průběhu českého předsednictví se bude toto jednání konat a o této skutečnosti se již v rámci EPBRS jedná. Téma konference za českého předsednictví zní „*World Biodiversity – Aspects of the European Responsibility*“. Více informací o EPBRS včetně národních členů naleznete na www.epbrs.org. Téma naší konference by mělo pokrýt problematiku, která se obvykle skrývá za klíčovými slovy *capacities for biodiversity research, taxonomic impediment, global approaches to biodiversity, repatriation of biodiversity knowledge in countries with biodiversity hotspots*, a mělo by naznačit cesty, jak koordinovat na evropské úrovni roztržité snahy o výchovu odborníků, zejména taxonomů a ekologů v zemích třetího světa, soustředit biodiverzitní projekty na globální úroveň, a vytvořit ve vybraných rozvojových zemích prostředí, kam je možno evropská data a zkušenosti přenášet. Jednání bude čtyřdenní (včetně celodenní exkurze). Místem konání bude konferenční centrum VÚKOZ v Průhonicích, a to od 19.5. (příjezdový den), 20.–22. 5. (jednání konference), do 23.5. (exkurze, popř. odjezdový den). Jednání se zúčastní cca 100–120 delegátů evropských zemí a odborníků na výzkum a biodiverzitu včetně „*decision makers*“ a zástupců regionálních Bioplatform. Záštitu nad setkáním převzalo MŽP. Všichni členové ČB jsou srdečně zváni.

Petr Petřík (BÚ AV ČR, v. v. i.) seznámil přítomné s doporučeními některých setkání EPBRS, která proběhla od poslední schůzky Bioplatformy za předsednictví členských států EU (Rakousko – *Mountain Biodiversity*, Finsko – *Biodiversity Education, Urban Ecology*, Německo – *Biodiversity in the Wider Countryside*, Portugalsko – *Marine Biodiversity*, Slovinsko – *Freshwater Biodiversity*), anebo se teprve chystají (Francie – *Economy and Biodiversity*). V rámci projektu EU Biostrat financovaného z 6. rámcového programu EU vyhotovili spolupracovníci ČB dvě národní rešerše zachycující mezery ve výzkumu biodiverzity a priority ve výzkumu sladkovodních ekosystémů (obě studie jsou k dispozici na stránkách ČB). Studie mj. upozornily na zásadní rozpory v prosazování vědeckých výsledků do sektorálních politik a na nedostatky v získávání vzdělaných lidí v těchto oblastech.

P. P. představil spolupráci ČB také na národní úrovni, která měla počátek v úspěšném odborném setkání k problematice stavu a ochrany lesů v ČR, konaném dne 28. 7. 2006 v průhonickém sídle Botanického ústavu. Diskuse tehdy pokračovala na diskusním fóru na www.chm.nature.cz, které posloužilo ekologickému pilíři Národního lesnického programu pro období 2007–2013 (NLP II), významného strategického lesnického dokumentu a základu pro nový lesní zákon, a k němuž probíhala diskuse v ÚHÚL v Brandýse nad Labem. Výsledný dokument lze vnímat jako nutně kompromisní, multilaterální konsensus, do kterého se zástupci ekologického pilíře snažili prosadit co nejvíce ekologicky zaměřených principů. Při vyjednávání se zástupcům ČB bohužel nepodařilo dosáhnout omezení přísunu dusíkatých látek prostřednictvím lesního hospodaření. Také problematika lesa a vody (specificky zachování vodního režimu trvalých lesních mokřadů) nebyla uspokojivě vyřešena. Rovněž NLP II neobsahuje kapitoly o genetických zdrojích lesních dřevin, optimalizaci sítí a plánování péče v ZCHÚ. Za nedostatečně diskutované téma považujeme žádoucí opuštění lesnického hospodaření založeného na věkových třídách. Na druhou stranu se podařilo dosáhnout kompromisu v prosazení snížení stavů spárkaté zvěře, obnovy lesů přírodě blízkým způsobem a zlepšení jejich dřevinné a prostorové skladby, omezení používání holosečí, ponechávání starých stromů a tlejícího dřeva a ochraně a monitoringu biodiverzity lesů (viz text NLP II ze dne 18. 7. 2007 na www.uhul.cz). V současnosti bohužel v meziresortním jednání došlo ze strany MZE k úpravě zásadních statí týkající se problematiky zvěře v rozporu s konsensuálním textem dohodnutým v ÚHÚL.

Z připravovaných akcí je na prvním místě již zmiňované setkání EPBRS. V dubnu 2008 proběhne také zakládající konference České společnosti pro ekologii a září je vyhrazeno několika zásadním konferencím (viz příloha). Další důležitá akce, na kterou si ještě počkáme, je *2nd European Congress of Conservation Biology*, který se uskuteční ve dnech 1. – 5. září 2009 v Praze a jeho hostitelem bude Česká zemědělská univerzita, zejména pak její nově vzniklá fakulta životního prostředí (www.fzp.czu.cz). Podtitul pražského kongresu „*Conservation biology and beyond: from science to practice*“ asi nejlépe vystihuje široký tematický záběr, který by měl zahrnovat všechny aspekty výzkumu a ochrany biodiverzity v Evropě, od témat čistě teoretických po praktickou ochranu. Mezi nosná témata by měla patřit problematika globálních klimatických změn a jejich dopadů na biodiverzitu, dopady změn v hospodářském využívání evropské krajiny, vliv urbanizace a fragmentace krajiny, ale i ekonomické a politické aspekty ochrany přírody či problematika vzdělávání a osvěty. Kromě hlavního programu, který se bude skládat z plenárních přednášek a šesti až osmi souběžných sekcí, je již dnes připravován bohatý doprovodný program – semináře, kurzy, exkurze aj. Bližší informace budou postupně zveřejňovány na nově připravovaných webových stránkách pražského kongresu: www.eccb2009.org. Garantem kongresu je Evropská sekce významné mezinárodní organizace *Society for Conservation Biology* (www.scb.org), organizačně kongres zajišťuje již zmíněná Fakulta životního prostředí ČZU v Praze, ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, MŽP, Českou Bioplatformou a dalšími subjekty. MŽP, d dělení implementace evropských směrnic a mezinárodních úmluv) Česká republika bude na začátku roku 2009 (leden – červen) předsedat Radě EU a jejím pracovním skupinám. V otázce naplňování Úmluvy o biologické rozmanitosti se jedná o WPIEI – Biodiverzita (Pracovní skupina pro mezinárodní environmentální otázky), která má na starosti koordinaci implementace CBD na úrovni EU. Předsednická země má za úkol koordinovat postoje všech 27 členských států EU v otázce odpovědí na notifikace (tedy žádosti sekretariátu poskytnout data a informace) a především v otázce koordinace postojů ES na jednotlivých jednáních, které jsou pořádány pod hlavičkou CBD po celém světě. Mezi ně patří velice důležité jednání k otázkám ABS – přístupu ke genetickým zdrojům a rozdělování přínosů z nich a také jednání k problematice chráněných území a dalším.

Každá předsednická země má právo podělit se při koordinaci všech 24 témat, kterými se CBD zabývá, s dalšími předsednickými zeměmi, které jsou součástí 18měsíčního cyklu PRES. V našem případě se jedná o Francii (kteří mají PRES před námi) a Švédsko (kteří po nás následují). Už teď je zřejmé, že ČR předá koordinaci otázek mořské biodiverzity, ostrovní biodiverzity a práv a povinností domorodého obyvatelstva a místních společenství.

Kromě CBD se nadále kolektiv Oddělení implementace evropských směrnic a mezinárodních úmluv na MŽP věnuje naplňování Karpatské úmluvy, kde MŽP spolupracuje s řadou nevládních organizací: důkazem toho jsou nejen velice úspěšné „kulaté stoly“ s našimi partnery v Karpatském regionu, ale také putovní výstava „Tajemné Karpaty“, která mapuje jak přírodní, tak kulturní dědictví Karpat. Kromě toho, se připravuje druhé zasedání konference smluvních stran Úmluvy, které se bude konat v červnu 2008 v Bukurešti.

Další, ale určitě ne poslední úmluvou, na které se MŽP podílí, je Bernská úmluva. Experti ČR se účastní nejen každoročního zasedání stálého výboru, ale také expertních jednání, která probíhají celý rok (březen – Sevilla, expertní jednání - změna klimatu a biodiverzita).

Jaromír Vašíček (Ústav pro hospodářskou úpravu lesů v Brandýse n. L.) stručně seznámil s výsledky jednání k Národnímu lesnickému programu II, které probíhalo od března do července 2007 a kterého se účastnili také dva zástupci České Bioplatformy (viz příspěvek P. P.). Jak potvrdili přítomní zástupci MZe a MŽP, meziresortní projednávání nyní stagnuje na řešení legislativních změn v zákonu o myslivosti vycházejícím z jednoznačného konsensu v NLP II.

V druhé části svého vystoupení J. V. informoval o výsledcích Národní inventarizace lesů v letech 2001–2004, která přinesla mnoho zajímavých poznatků: větší výměra „lesa“ (rozdíl je způsoben jinou definicí lesa, než používá česká legislativa) o 106 tisíc ha, než bylo doposud evidováno; přetrvávající nesoulad mezi evidencí v katastru nemovitostí a skutečným stavem; zásoby dříví v lesních porostech jsou vyšší než doposud uváděné údaje ze souborů lesních hospodářských plánů o 33 %; v lesních porostech leží v průměru 6,7 m³/ha odumřelého dříví, které je na silnějším konci tlustší než 7 cm, které nelze započítávat do využitelného dříví, vyšší podíl jehličnanů v dospělých porostech, v mladých porostech naopak převažující podíl listnáčů, převažují porosty s jednoduchou strukturou, při hodnocení stavu péče o lesní porosty bylo konstatováno, že 6,9 % lesních porostů bylo klasifikováno jako zanedbané, z celkového počtu měřených stojících stromů bylo 2,4 % souší, u stojících stromů 12,1 % zlomů, 13,1 % stromů bylo poškozeno těžbou, výskyt hniloby kmene byl nalezen u 22,1 % stromů (v Karlovarském kraji pravděpodobně následkem poškození zvěří a těžbou dosáhlo až 47 %!), poškození kmene způsobené loupáním a ohryzem spárkatou zvěří se vyskytlo u 11,8 % stromů (v Karlovarském kraji u 32 %!), eroze, popřípadě sesuv na náspech byla zjištěna u 9,3 % lesních cest, eroze koruny lesních cest pak u 16,5 %.

Pozn. P. P. V této souvislosti upozorňujeme na tyto publikace.

Bíba M. (ed.) (2007): Sborník referátů k odbornému semináři "Hospodaření v chráněných oblastech přirozené akumulace vod (Skalský Dvůr, 18. září 2007). – Česká lesnická společnost, Česká zemědělská společnost, Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti s finanční podporou Ministerstva zemědělství – úseku lesního hospodářství. – Lesnická práce, s.r.o., Kostelec n. Č. 1., ISBN 978-80-02-01940-4.

Krejzar T. & Vašíčková P. (2007): Pátá ministerská konference o ochraně lesů v Evropě. Lesnická práce 86/12: 8–9.

Vančura K. et al. (2007): Les a voda v srdci Evropy. Forest and Water in the Earth of Europe. MZe ČR ve spolupráci s ÚHÚL v Brandýse n. L., 2007, 320 str., ISBN 970-80-7084-634-6.

Libor Ansoerge (MZe, Úsek vodního hospodářství, vědy a výzkumu, Sekce vodního hospodářství, Odbor vodohospodářské politiky) se ve svém příspěvku věnoval vodnímu hospodářství ve vztahu k ochraně biodiverzity a změnám klimatu. Zaměřil se na diskusi nad parametry hodnocení tzv. „dobrého stavu vod“ obsaženého ve Směrnici 2000/60/ES (*Water*

Framework Directive; doporučuji k přečtení interview s L.A. ohledně implementace WFD v rešerši Bioplatformy o prioritách výzkumu sladkovodních ekosystémů, pozn. P. P.), ochranou před povodněmi (Směrnice 2007/60/ES) a na dopady klimatické změny. Klimatická změna je komplexní problém všech resortů, který ovlivní životy mnoha lidí. Její kvantifikace je však nesnadná a proto se pracuje se scénáři vývoje. Související škody povodněmi v ČR dosáhly od r. 1997 do r. 2006 výše 150 mld. Kč a povodně si vyžádaly 96 lidských životů! Sucho způsobilo, že celosvětově je 10 % obyvatel bez vhodných zdrojů a rostou náklady na chlazení. Ve vodním hospodářství je nyní hlavním úkolem příprava adaptací. „Vodní ředitelé“ (za ČR jsou to obecně ředitelé odboru ochrany vod MŽP a MZe) v Lisabonu 2007 se shodli na nutnosti zabezpečení vodních zdrojů pro užívání. WFD obecně není zaměřena na kvantitativní aspekty, ale i dle vyjádření EK je dostatečně flexibilní. V ČR je součástí plánování v oblasti vod (tak jak jej předepisuje WFD) jak problematika ochrany vod, tak problematika ochrany před povodněmi (podle směrnice 2007/60/ES povinná až pro druhý cyklus plánování). Podle scénářů dopadů klimatických změn pro území ČR dojde pravděpodobně k časovému posunu v rozložení srážek, vzniku povodňových situací v zimě a na jaře a k prohloubení sucha a délky sucha v létě. Sucho podle některých scénářů může způsobit pokles odtoku v letních měsících v některých povodích až o 60 % (VÚV T.G.M., v. v. i. – Kašpárek et al.). Schopnost vyrovnat se s dopady klimatické změny bude závislá na schopnosti kvantifikace vydatnosti stávajících vodních zdrojů po dopadu změny klimatu; na změnách hospodaření v krajině s ohledem na retenci vody v území a jednotlivých hydrologických povodích a v zajištění ochrany potenciálních zdrojů vody. Problematické se do budoucna může ukázat též využívání vody po dopadu změny klimatu, kdy oteplení vody může způsobovat jak „hygienické“ problémy, tak problémy ve využívání vody např. pro chlazení atd. Je vhodné změnit náhled na povodně, které mají sice negativní dopady, ale mohou být zároveň zdrojem vody pro překlenutí sucha. Pro rozhodování o dalších systémových krocích bude rozhodující přístup společnosti k několika problematickým okruhům, které Ministerstvo zemědělství považuje za klíčové pro širokou diskusi: (Ne) vnímání předběžné opatrnosti pro zajištění vodních zdrojů – je již dnes třeba řešit potenciální (budoucí) vodní zdroje (např. WFD požaduje ochranu zdrojů, u kterých se předpokládá jejich využití k zásobování obyvatelstva)? Jsou kvantifikovatelné a realizovatelné jiné alternativy k zajištění vody pro všechny sféry (tj. nejen pro obyvatelstvo či hospodářství, ale i životní prostředí, zajištění minimálních průtoků atd.)? Jsou návrhy na zvýšení retence vody v území stávajících zdrojů vody reálné změnou užívání půdy nebo budou nezbytné systémy, které retenci vody a infiltraci do půdních vrstev „podpoří“? Jak zastavit negaci akumulace vody (z povodní) v nádržích? Je rozvoj některých obcí či ochrana „stávajících“ biotopů nadřazena zajištění vodních zdrojů pro budoucí generace?

Diskuse k příspěvkům J. Vašíčka a L. Ansorgeho (upraveno P.P.)

Po skončení setkání jsem obdržel důležitou připomínku **B. Vinše** (Česká lesnická společnost): „Překvapilo mě, že ve velmi zajímavé analýze stavu a rizik budoucího vývoje (nedostatku vody v krajině a navazujících možných variant řešení vodohospodářské problematiky) nezazněla ani zmínka o tom, že existují velice úzké vzájemné vazby lesů a vody v krajině – u nás zhruba na 1/3 území. O lesích a jejich účincích ve vztahu k vodnímu režimu v krajině a k možností zajištění dostatku vody pro budoucí potřeby společnosti se kol. Ansorge nezmínil ani slovem. To navzdory tomu, že na 5. ministerské konferenci o ochraně lesů v Evropě (MCPFE) v listopadu 2007 ministři zodpovědní za lesy v jedné ze dvou přijatých rezolucí (Varšavská rezoluce 2 – Lesy a voda) deklarovali význam lesů a lesního hospodářství při ochraně kvantity a kvality vody a vodních zdrojů. Signatáři se zavázali ve 14 konkrétně formulovaných bodech k trvale udržitelnému obhospodařování lesů ve vztahu k

vodě, k propojení politik, které se zabývají hospodařením s lesními a vodními zdroji, k hodnocení dopadů klimatické změny na vazby lesů a vody a k ekonomickému hodnocení služeb lesů ve vztahu k vodě. Očekávané doplňky k tomuto tématu nezazněly ani v dalším referátu o aktualizaci Národního lesnického programu a inventarizaci lesů (snad z důvodu vymezeného časového limitu), ani v odložené diskusi na závěr zasedání.“

Odpověď J. Vašíčka (upraveno P. P.): „V NLP II se přímo téma voda vyskytuje v II. pilíři a nepřímo v polyfunkčním přístupu k pěstování lesů a přihlášením se k Ramsarské úmluvě. Národní inventarizace lesů se „vodou“ zabývá: viz *Inventarizace potoků (Stálost průtoku, Spád toku, Výskyt technických opatření pro hrazení bystřin), Inventarizace odvodňovacích zařízení (Šířka vodní hladiny v odvodňovacím zařízení, Stálost průtoku vody v odvodňovacím zařízení*, viz www.uhul.cz/il/vysledky/republika/a/seznam.php). Daleko podrobnější informace nepochybně mají podniky povodí, případně meliorační správa a LČR jako správci vodních toků.“

Pozn. P. P.: Bohužel přímo konkrétním opatřením ve vodním hospodářství se NLP II příliš nevěnuje. Kromě J.V. uvedených obecných bodů v NLP II jsem našel ještě bod v Klíčové akci 9 (9.8 Revidovat opatření lesotechnických meliorací a hrazení bystřin s cílem zvýšit retenční schopnost lesů). V dalším procesu bude proto nutné úzce spolupracovat hlavně se správci vodních toků s odkazem na mezinárodní úmluvy.

Z. Poštulka (Hnutí Duha, upraveno P.P.) se dotazoval L. Ansorgeho na naléhavé téma obnovy rozlivu podél velkých řek (a tím samozřejmě obnovy lužních lesů). Ze setkání Z.P. s úředníky Evropské komise, Generálního ředitelství pro životní prostředí (DG Environment) v Bruselu (v rámci semináře EEB) totiž vyplynulo, že panuje shoda na tom, že přehradý situaci v povodích zhoršují (v rámci analýzy nákladů a přínosů – cost-benefits analysis – jde vždy o špatné využití peněz). Dále na této schůzce diskutovali nezbytnost opravdu integrovat různé funkce – protipovodňovou, retenční s ochranou klimatu a adaptaci na změnu klimatu. Pokud se provede cost benefit a integrace funkcí, přehradý vypadávají. Naopak obnova lužních lesů a rozlivů je jednoznačně nejlepším způsobem. Pokud se totiž zhodnotí finanční a energetická náročnost výstavby přehradý provedením Life cycle analýzy, zohledněním produkce metanu v přehradě, poškození morfologie řek, dojde se k jasnému závěru, že při výkupu půdy v nivách a obnovou mokřadů a lužních lesů dojde k mnohem většímu pohlcování skleníkových plynů a produkci energetické biomasy (kýžené snížení následků – mitigation). Je zřejmé, že klimatická změna je využívána mnoha zájmovými skupinami a často je přehlížen krajinný rozměr problému. Proto je třeba se co nejdříve zapojit do debaty o službách ekosystémů pro zmírňování klimatické změny (viz také závěry rešerše o prioritách výzkumu v sladkovodních ekosystémech, pozn. P.P.). Otázka na L. A. zněla, proč se místo přehrad neprosazují rozlivy, jež jsou levnější a efektivnější a zda-li to není tím, že v současnosti nejsou správci vodních toků – podniky Povodí – schopny starat se o tyto rozlivné oblasti, protože ze zákona mají kapacitu starat se pouze o vodní díla, či koryta vodních toků. **Odpověď L.A.** byla, že podniky Povodí mají zájem starat se o rozlivné zóny, že jen nemají ty pozemky. Tyto podniky ale podle Z. P. přitom zatím nevyužily možnost žádat o výkupy těchto pozemků z Operačního programu Životní prostředí ani odjinud, i když výkupy pozemků pro velké poldry pro ně nejsou problémem. Podle Z. P. je zásadní problém při prosazení obnovy biodiverzity říčních ekosystémů selhávání podniků Povodí adaptovat se na požadavky a cíle WFD (no deterioration) a prosazovat projekty, jež by nezhoršovaly, ale naopak zlepšovaly biodiverzitu řek a jejich poríčních zón. Dále se Z. P. ptal L. A. na návrh tzv. WFD payments v Programu rozvoje venkova jako šanci pro zemědělci, kteří umožní rozlivy, dostali platbu na hektar. L. A. odpověděl ve smyslu, že MZe chystá obecné opatření jako závazek pro farmáře, které ovšem Z. P. shledal nedostatečným.

J. Plesník (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR) se ve svých dvou přednáškách věnoval nejdříve vědeckému panelu CBD (SBSTTA), jehož činnost zná z vlastní zkušenosti, a pak se zastavil u 7. rámcového programu Evropských společenství pro výzkum a vývoj technologií.

Jak známo, rozhodnutí o dalším směřování a prioritách CBD přijímají zasedání konference smluvních stran (COP). Odborná doporučení navrhuje COP vědecký panel, nazvaný Poradní orgán pro vědecké, technické a technologické záležitosti (*Subsidiary Body on Scientific, Technical and Technological Advice, SBSTTA*). Hlavní činností SBSTTA je poskytovat COP a dalším orgánům CBD aktuální vědecké a odborné podklady, hodnotit stav biologické rozmanitosti, hodnotit opatření přijímaná v rámci CBD a zodpovídat otázky zadané COP. Zasedání SBSTTA se účastní delegáti nominovaní smluvními stranami, zástupci ostatních zemí, mezinárodních mezivládních a nevládních organizací, univerzit, vědeckovýzkumných pracovišť a soukromého sektoru. SBSTTA nemusí brát v úvahu finanční dopady svých doporučení. Je také jasné, že taková doporučení by měla být založena na nejlepších dostupných vědeckých poznatcích, ale v současnosti činnost SBSTTA charakterizují z hlediska odbornosti následující projevy: místo odborných diskusí probíhají složitá, politicky motivovaná rozhodnutí s cílem najít za každou cenu všeobecný konsensus (nehlasuje se!), místo specialistů vysílají smluvní strany na jednání diplomaty a právníky a citlivý rozdíl je ve vyslání pouze jednočlenných vs. početných delegací. V rámci nutných změn se přijala proto opatření, aby na SBSTTA zaznělo vždy jedno hlavní téma doprovázené krátkým vysloveně odborným dokumentem pro diskusi a rozsáhlejšími informačními materiály recenzovanými předními odborníky. Mnohem více by se měly uplatňovat kulaté stoly a elektronické konference předních specialistů; je vyžadována specializace členů řídicího výboru s výstupy v impaktovaných časopisech, přítomnost expertů (ad-hoc odborné skupiny expertů AHTEG, které spolu se sekretariátem připravují vlastní odborné podklady) apod.

V lednu 2005 prezident Chirac uspořádal v Paříži konferenci *Biodiverzita: věda a řízení*. Tam padl návrh na zřízení Mezinárodního mechanismu vědecké expertízy o biodiverzitě (*International Mechanism of Scientific Expertise on Biodiversity, IMoSEB*). Modelem má být Mezivládní panel o změně klimatu (IPCC). Na ustavení IMoSEB panují značně rozdílné názory: buď by měl fungovat jako velká instituce podobně jako IPCC v rámci OSN, ale být podřízeno přímo Valnému shromáždění OSN nebo by to měla být metastruktura s malým aparátem, těžící z existujících aktivit, nicméně zaznívají názory, že není třeba žádný IMoSEB. IMoSEB (<http://www.imoseb.net>) zatím nemá silnou podporu, protože a) na rozdíl od IPCC a UNFCCC-SBSTTA vzniká pozdě, b) představuje další finanční požadavky na smluvní strany a c) nejde jen o vědecké poznatky, ale o jejich prezentaci pro politická rozhodnutí.

Další příspěvek **J. Plesníka** byl na téma *Dohodit a předhonorit aneb 7. rámcový program Evropských společenství pro výzkum a vývoj technologií v životním prostředí včetně změny podnebí*. Dosud největší vědeckovýzkumný program na světě (54,4 miliard euro) se zabývá inovacemi a na 3–5 let je možnost získat granty pro mladé vědecké pracovníky s rozpočtem až 300 000 euro. 7. RP EU má devět podprogramů a v oblasti životního prostředí včetně změny podnebí je kladen důraz na probíhající změnu podnebí a mořské ekosystémy. Biodiverzita nemá samostatný titul, ale je součástí titulu *Ochrana a udržitelná péče o přírodní a umělé zdroje*. Poradní skupina pro výzkum a vývoj technologií v životním prostředí včetně změny podnebí není ustavena ES, ale komisařem pro vědu a výzkum. Na rok 2009 se chystají témata: integrovaná péče o ekosystémy a hodnocení ekosystémů jako podpora pro program EUREKA, nové metody ochrany a péče v měnícím se prostředí, zejména při změně podnebí a problém opylovačů. V rámci středně- až dlouhodobých priorit by se měly řešit základní otázky ekologie, ochranné biologie a environmentalistiky (kupř. vztah mezi biologickou rozmanitostí a fungováním ekosystémů, zákonitosti a hodnoty nosné kapacity hlavních typů

ekosystémů, široce přijatelná klasifikace biotopů/ekosystémů/typů využívání území, realistické hodnocení ekosystémových služeb), úloha péče o biodiverzitu v soudobých otázkách jako je změna podnebí, získávání a využívání energie, potravinová a vodní bezpečnost, urbanizace včetně nekontrolované synurbanizace, návrh a rozvoj přístupné celoevropské inventarizace s časoprostorovými údaji (druhy, funkční skupiny, biotopy), porozumění přirozeným a antropogenním hnacím silám změn biologické rozmanitosti a jejich individuálnímu a kombinovanému vlivu (synergický efekt), navržení, ověření a hodnocení metod ochrany a péče o biodiverzitu v rámci ekosystémového přístupu, Více viz na www.ec.europa.eu, www.cordis.europa.eu/fp7

Pozn. P.P.: K navazující diskusi, která se pro nedostatek času v Průhonicích musela přerušit, a jako navázání na poznatky z národní rešerše o prioritách výzkumu sladkovodních ekosystémů, se chystá diskusní fórum k problematice vody v krajině na informačním panelu CBD v ČR (*Clearing House Mechanism*, www.chm.nature.cz) po vzoru diskuse k NLP II. Cílem této diskuse by mělo být příprava strategie na změny v novém zákoně o vodách. Zároveň Hnutí Duha (www.hnutiduha.cz) společně s Uníí pro řeku Moravu (www.sweb.cz/uprm) a ČB v současnosti chystají iniciativu, která by zaměřila pozornost odborné i širší veřejnosti na problematiku obnovy biodiverzity vodních ekosystémů.

Příloha: Přehled připravovaných konferencí významných pro výzkum a ochranu biodiverzity

Udržitelná energie a krajina (28-30/3/2008, www.hostetin.veronica.cz)

Tvář naší země. Krajina domova (1-4/4/2008, www.prokrajinu.cz)

Impact Assessment of Land Use Changes. SENSOR International Conference (6-9/4/2008, www.sensor-conference2008.eu)

DanBIF International conference, Biodiversity Informatics and Climate Change Impacts on Life (5-6/4/2008: www.danbif.dk/conference2008)

Landscape Patterns and Ecosystem Processes. US-IALE 23rd Annual Symposium (6-10/4/2008 www.usiale.org)

Ekologie ve 21. století – konference České společnosti pro ekologii (25-27/4/2008, <http://www.cspe.cz/page.php?4>)

Ekosystémové služby říční nivy (28-30/4/2008, www.usbe.cas.cz)

Landscapes – Fabrics for Weaving a Sustainable Future (23-24/5/2008, www.landscape-europe.net)

8th International Scientific Conference SGEM 2008 (16-20/6/2008, www.sgem.org)

Investigating European Countryside: Eurorural '08. 1st Moravian Conference on Rural Research (25-29/8/2008, www.uake.cz/novinky.html)

Landscape Identities and Development, PECSRL Conference (1-5/9/2008, www.pecsrl.org)

6th conference on Ecological Restoration (8-12/9/2008, www.ser2008.be)

Výzkum v ochraně přírody (9-12/9/2008, <http://ekologie.upol.cz/konference>)

Biodiversity in an Ecosystem Context. EURECO-GFOE 2008. EURECO - 11th European Ecological Congress jointly with the GFOE (15-19/9/2008, www.eureco-gfoe2008.ufz.de)

NEOBIOTA: Towards a Synthesis, 5th European Conference on Biological Invasions (23-26/9/2008, www.ibot.cas.cz/neobiota)